

NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG

A Nemzeti Választási Bizottság 129/2019. számú határozata

A Nemzeti Választási Bizottság a V. A. (a továbbiakban: Beadványozó) magánszemély által benyújtott kifogás tárgyában – 11 igen és 4 nem szavazattal – meghozta a következő

határozatot:

A Nemzeti Választási Bizottság a kifogást elutasítja.

A határozat ellen a meghozatalától számított 3 napon belül az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet személyesen, levélben vagy elektronikus dokumentumként a Kúriához címzett bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet nyújthat be a Nemzeti Választási Bizottságnál (1054 Budapest, Alkotmány u. 3., levélcím: 1397 Budapest, Pf.: 547., e-mail: nvb@nvi.hu). A bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2019. május 27-én 16.00 óráig megérkezzen. A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem elektronikus dokumentumként való benyújtása esetén a kérelem benyújtójának jogi képviselője minősített elektronikus aláírásával látja el a kérelmet. Az elektronikus dokumentumként benyújtott kérelem mellékleteit oldalhú másolatban elektronikus okirati formába kell alakítani. A bírósági eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező. A jogi szakvizsgálóval rendelkező személy – a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával – saját ügyében ügyvédi képviselet nélkül is eljárhat. A bírósági eljárás nem tárgyi illetékmentes. A felülvizsgálati kérelem benyújtóját tárgyi illeték-feljegyzési jog illeti meg.

Indokolás

I.

[A kifogás tartalma]

[1] Beadványozó 2019. május 21-én 20 óra 22 perckor elektronikus úton nyújtott be kifogást a Nemzeti Választási Bizottsághoz.

[2] Beadványozó előadta, hogy a Mi Hazánk Mozgalom jelölő szervezet honlapján és a „Youtube” videómegosztó portálon egy, a jelölő szervezet által közzétett jogsértő tartalmú videó érhető el. Álláspontja szerint „a reklámfilmben a nézők számára teljesen egyértelmű, hogy az üzenetnek rasszista tartalma van, egy etnikai közösség tagjainak méltóságát sérti, ezért sérti az Alaptörvény IX. cikk (5.) bekezdésben foglaltakat.” Kifogásában idézte a hivatkozott rendelkezést. Emellett rögzítette, hogy a sérelmezett tartalom sérti a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a választás tisztaságának megóvása alapelveit is.

[3]Fentiekre tekintettel Beadványozó kérte a Nemzeti Választási Bizottságot, hogy állapítsa meg a kifogásolt politikai hirdetés jogsértő jellegét és kötelezze a Mi Hazánk Mozgalom jelölő szervezetet, hogy az általa szerkesztett internetes felületekről törölje a kifogásolt tartalmat.

[4]Előadta, hogy ahogyan az a bizonyítékként csatolt „fényképen is látszik, a kifogásolt választási reklámban a reklámot terjesztő jelölő szervezet a „cigánybűnözés” felemlítésével általánosítva negatívan különböztet meg egy etnikai kisebbséget, amivel megsérti annak méltóságát”.

[5]Beadványozó továbbá tájékoztatásul előadta, hogy az Európai Baloldal nevében felhívással fordult a Facebook közösségi média szerkesztőihez és kérte az ott elhelyezett reklám eltávolítását, amelyre rendkívül gyorsan reagálva a Facebook közösségi média már törölte is a kifogásolt tartalmat az oldalairól.

II.

[A Nemzeti Választási Bizottság döntése és jogi indokai]

[6]A kifogás nem alapos.

[7]A kifogás egy az Európai Parlament tagjainak választásán listát állító jelölő szervezet, a Mi Hazánk Mozgalomnak honlapján elérhető tartalommal kapcsolatban állít jogsértést. A sérelmezett tartalomban megjelenik a jelölő szervezet emblémája, abban a szervezet listájának első helyén szereplő jelölt ismerteti pártjának az EP választással kapcsolatos programját, nézeteit, vagyis az egyértelműen alkalmas a szervezet népszerűsítésére és a választópolgárok befolyásolására, ennél fogva az megfelel a Ve. 141. §-a szerinti kampányeszköz fogalmának.

[8]A választási kampány a közéleti kommunikáció egyik formája, amely alapvetően a jelöltek, jelölő szervezetek programjának, ígéreteinek, politikai nézeteinek a megismertetését, népszerűsítését szolgálja. A „választási kampány a véleménynyilvánítás szabadsága megnyilvánulási formája, és kampányidőszakban különösen fontos a véleményszabadság érvényesülése”. [Kvk.IV.37.488/2014/3. sz. végzés]

[9]A kampánytevékenység folytatásának tartalmi korlátozással kapcsolatban a Kúria Kvk.I.37.441/2014/2. számú végzésében rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága csak az emberi méltósághoz való joggal összeegyeztetve gyakorolható, és az „állattal való azonosítás mindenkor dehumanizálja az érintett személyt, és ez az adott esetben alkalmas lehet az emberi méltóság megsértésére. Magyarországon a majommal való azonosítás azt eredményezi, hogy az állat leképeződött negatív tulajdonságai a jelöltekhez kötődnek (negatív kampány), miközben a kampányoló jelölt humán formában jelenik meg. A Kúria álláspontja szerint ez a negatív kampánynak olyan meg nem engedhető formája, mellyel szemben az érintett nem érvelhet, nem bizonyíthat. Ezzel sérülhet a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelve.”

[10]A fent leírtak alapján a Nemzeti Választási Bizottságnak abban kellett állást foglalnia, hogy a kifogásban sérelmezett kampányeszköz tartalma alapján korlátozás

alá eshet-e, vagy az az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadságának védelmét élvezi, ezáltal pedig nem valósítja meg a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontjának sérelmét.

[11] Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésével összefüggésben az Alkotmánybíróság 14/2016. (VII. 18.) AB határozatában az alábbiakat rögzítette: „[a] szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi.” Ugyanakkor „[a] véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül.” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 179.; 14/2000. (V. 12.) AB határozat, ABH 2000, 83, 108.] Mindez pedig azt jelenti, hogy „[a]z alkotmányos demokrácia [...] nem fojtja el a szélsőséges hangokat pusztán azok tartalma miatt. Demokratikus társadalomban ugyanis az ilyen általánosító rasszista beszéd nem tud változtatni azon a tényen, hogy az állam szempontjából minden polgár egyenlően értékes és az alapjogokkal egyenlően rendelkező személy.” [95/2008. (VII. 3.) AB határozat, ABH 2008, 782, 789.] A 3145/2018. (V. 17.) számú határozatában pedig azt is rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, mint alkotmányos jog a közlés lehetőségét jelenti, ami nem függ annak tartalmától, esetleges káros, sértő jellegétől.

[12] A Kúria Kvk.II.37.355/2018/2. számú végzésében utalva az Alkotmánybíróság több döntésére, így az 5/2015. (II. 25.) AB határozatára rögzítette, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre. Az Alkotmánybíróság 5/2015. (II. 25.) határozatán túl a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában kifejezetten választási ügyben értelmezte az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének tartalmát. E döntésekben az AB általános érvennyel mondta ki, hogy „az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre.” {Indokolás [23]} „Választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. Ez mindeneelőtt annyit jelent, hogy az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő/támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak.” {Indokolás [26]}

[13] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában tehát fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel többször kihangsúlyozta azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a

közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi étellel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek kizárólag az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében (vagyis az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának megsértése), a másik személy pusztá megalázásában, vagy bántó és sértő kifejezések használatában nyilvánulnak meg. {7/2014. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [60] és [62]; 13/2014 (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.

[14] A fentiekben részletesen ismertetett joggyakorlat áttekintése alapján a Nemzeti Választási Bizottság a kifogás tárgyává tett kampányeszközzel kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.

[15] A videóban elhangzó „cigánybűnözés” szó kb. 2006 óta van jelen a nyilvános szóhasználatban, egyes, a közbeszédet meghatározó, nagy médiafigyelmet kapó ügyek (pl. olaszlisztkai gyilkosság, Marian Cozma-gyilkosság, a Magyar Gárda megalapítása) által a közbeszéd elemévé vált. A példaként említett esetek a „cigánybűnözés” kifejezésnek jelentős publicitást adtak, majd 2006-ban, hasonlóan a jelen eljárásban tárgyalt esethez, az az egyik választáson induló jelölő szervezet kampányüzenetévé vált, immáron politikai töltetet is adva a kifejezésnek.

[16] Bár a „cigánybűnözés” eredendően a kriminológia által vizsgált jelenség, és a rendszerváltást megelőzően leginkább rendőrségi ügyekben jelent meg a fogalom, az utóbbi évtizedben ezen kereteken túllépve, a közbeszéd részévé majd politikai szlogenné vált. A kifejezés politikai kontextusba való helyezése által politikai tartalommal töltődött meg, egyes jelölő szervezetek kampányában a választópolgárok megszólításának eszközévé vált. Jól példázza ezt a Nemzeti Választási Bizottság jogelődjének, az Országos Választási Bizottság eseti döntései, kiemelten a 629/2010. határozata, amelyben a helyi önkormányzati választáson részt vevő Jobbik Magyarországért Mozgalom jelen politikai reklámmal hasonló tartalmú választási kampányfilmjét vizsgálta, amelyben a sérelmezett kifejezést szintén szerepelt. Az OVB a határozatában megállapította, hogy a kifogásolt kampányfilm tartalma nem jogszabálysértő. A Legfelsőbb Bíróság Kvk.III.37.993/2010/4. számú döntésében az OVB határozatát helybenhagyta.

[17] A „cigánybűnözés” kifejezés használatával összefüggésben a Bizottság utal arra is, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában sem található olyan döntés, amelyben a testület a véleménynyilvánítás szabadságával szemben alapjog sérelmét állapította volna meg annak használatával, kimondásával kapcsolatban. A Bizottság e körben hangsúlyozza, hogy az előzőekben a „cigánybűnözés” kifejezés közügyek szabad megvitatásával kapcsolatos esetjogra és nem egyéb, így pl. a büntetőeljárás vagy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:54. § (5) bekezdése alá tartozó esetekre utalt.

[18] Fentiek alapján a Bizottság megállapítja, hogy a jelen eljárásban vizsgált kampányeszköz a közügyekben való megszólalásként értékelhető, a közügyek szabad vitatásával áll összefüggésben. Az olyan közlés, amelyben az EP választáson listát állító, ezáltal a választói szavazatokért versenyben lévő jelölő szervezet listavezetője ismerteti jelölő szervezete választással kapcsolatos politikai

programját, felsorolva annak különböző elemeit, és a választásokon való mandátumszerzés esetére megvalósítandó terveket mondja el. A politikai reklám aktualitását a folyó EP választási eljárás adja, célja pedig a szervezet választásokon való népszerűsítése és a választópolgárok megszólítása, befolyásolása, a szavazás alkalmával a Mi Hazánk Mozgalom listájának támogatása érdekében.

[19] Ebben a kontextusban, a jelölő szervezet politikai programja ismertetése körében hangzott el a „cigánybűnözés” kifejezés a „migráció és a politikusbűnözés megállítása” között, egyfajta felsorolásban, amely ezáltal nem elválasztható a közügyek szabad vitatásának körében értékelhető kampánytartalomtól, így az a véleménynyilvánítás szabadsága nyújtotta magasabb szintű védelmet élvez.

[20] Alkotmánybíróság ezzel egyezően foglalt állást 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában, amikor rögzítette, hogy „[a] nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvez”.

[21] Fentiekben részletesen kifejtett indokok alapján a Nemzeti Választási Bizottság megállapítja, hogy a kifogás tárgyává tett kampányeszköz nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint eljárási alapelvet, ennél fogva a kifogásnak nem adott helyt, azt a Ve. 220. §-a alapján elutasította.

III.

[A határozat alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések]

[22] A határozat az Alaptörvény IX. cikk (1) és (3) bekezdésén, a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontján, a 139-141. §-ain, a 220. §-án, a 331. §-án, a 345. § (2) bekezdésének a) pontján, az Mttv. 203. § 55. pontján, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ve. 222. § (1) bekezdésén, a 223. § (1) bekezdésén, a 224. § (1), (2) és (5) bekezdésén, az illetékekről szóló tájékoztatás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 37. § (1) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdés s) pontján alapul.

Budapest, 2019. május 24.

Dr. Rádi Péter
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke